ОТЗЫВ
на диссертацию Абдикаримовой Мадины Нурбулатовны на тему: «Туристік кадрларды даярлауды жетілдірудің ұйымдастырушылық-педагогикалық шарттары», представленной на соискание степени доктора философии (PhD) по специальности 6D090200 – «Туризм»

Актуальность темы исследования обуславливается постоянно-возрастающей необходимостью в подготовке высококвалифицированных специалистов для индустрии туризма, имеющих навыки критического мышления и способности к инновационной деятельности. Все это, позволило автору сформировать противоречия, которые отвечают принципам актуальности и раскрываются в исследовательской части работы.

Современные задачи, которые ставит перед собой Республика Казахстан, основываются на качестве подготовки специалистов, чьи профессиональные ориентиры будут обусловлены, заинтересованностью в развитии внутреннего и въездного туризма. Так, своем Послании Первый Президент Республики Казахстан Назарбаев Н.А. народу Казахстана «Третья модернизация Казахстана: глобальная конкурентоспособность» отметил, что «Наша задача – сделать образование центральным звеном новой модели экономического роста. Учебные программы необходимо нацелить на развитие способностей критического мышления и навыков самостоятельного поиска информации. Наряду с этим будет уделено особое внимание качеству системы высшего образования. Следует усилить контроль и требования в отношении кадрового состава высших учебных заведений, уровня их материально-технического обеспечения и образовательных программ». Таким образом, формирование качественной технологии процесса подготовки туристских кадров, которая будет объединять в себе как международные, так и региональные стандарты и принципы высшего образования, позволит создать уникальную, казахстанскую модель по подготовки кадров индустрии туризма и способствовать достижению приоритетных направлений в современном обществе.

В настоящее время и в будущем совершенствование организационно-педагогических условий управления кадровым обеспечением в индустрии туризма должно быть направлено на поиск и обеспечение тесных взаимосвязей конкретных организационных, экономических и социальных форм и систем, управленческих решений для регулирования роста и повышения качества обслуживания в сфере индустрии туризма.

Предложенная диссертантом работа, основана на его профессиональном опыте, который позволил качественно сформировать направление исследования, а также в полной мере решить все поставленные задачи и достичь итоговой цели диссертационной работы, а именно, сформированы специфические, организационно-педагогические условия для совершенствования процесса подготовки туристских кадров в системе вузовского образования Республики Казахстан.

Достоверность и обоснованность полученных результатов обусловлена качественным анализом научной и методической литературы, зарубежных и казахстанских исследователей в области педагогики, туризма и профессиональной подготовки, глубоким изучением нормативно-законодательной базы Республики Казахстан по данному направлению, выбором эффективных методов научного исследования, в полной мере охватывающим весь спектр задач, которые автор поставил перед собой, теоретической и практической значимостью диссертационного исследования, а также положительным эффектом, которое оказывает данное исследование на сферу туристского образования в целом, доказанное опытным путем, в ходе апробации на базе исследования, выступлений на международных конференциях и опубликовании в авторитетных изданиях.

В работе получены следующие достоверные результаты:

- В полной мере раскрыты теоретические и методологические основы туристского образования, а также классификационные принципы и педагогические условия организации процесса подготовки туристских кадров.

- Изучена международная (UNWTO. TedQual) и региональная система образования по подготовки кадров индустрии туризма, ставшая основой для исследовательской части работы.

- Глубоко проанализированы нормативно-законодательные акты, оказывающие влияние на современное состояние и развитие образования в целом и туризма в частности, определена их роль для туристского образования в Республике Казахстан.

- Разработаны методические рекомендации по совершенствованию образовательного процесса подготовки кадров в индустрии туризма Республики Казахстан по ОП «Туризм».

- Предложена авторская методика создания ОП «Туризм», основанная на формировании образовательных траекторий, а также разработаны: модель непрерывного образования Республики Казахстан, модель компетентно-ориентированного профессионального образования сферы туризма, матрица выбора траектории обучения по ОП «Туризм», модель создания ОП, матрицы

определения возможностей создания ОП «Туризм» необходимые в профессиональном подходе к процессу подготовки специалистов индустрии туризма и разработке качественных образовательных программ «Туризм».

- Экспериментальным путем обоснованы показатели результативности инновационной системы подготовки туристских кадров для индустрии туризма на примере Казахской академии спорта и туризма

- Опытным путем, разработаны и внедрены учебно-методические средства сопровождения процесса подготовки кадров индустрии туризма.

Полученные диссертантом результаты характеризуются качеством, глубоким пониманием всех процессов исследования, внутренним единством и четкой последовательностью в решении поставленных задач, что свидетельствует о высоком профессионализме автора диссертационного исследования. Результаты исследований подтверждены точным научно-теоретическим анализом международных и региональных источников по проблеме, проведением экспериментальной работы, с использованием современных научно-практических методов, позволившие получить качественные результаты, а также сформировать практические, научно обоснованные рекомендации, которые внедрены в профессиональную деятельность.

Все вышеизложенное, позволяет сделать вывод, что диссертация Абдикаримовой Мадины Нурбулатовны на тему: «Туристік кадрларды даярлауды жетілдірудің ұйымдастырушылық-педагогикалық шарттары» соответствует требованиям, предъявляемым к диссертациям на соискание степени доктора философии (PhD) по специальности 6D090200-«Туризм», а сам автор заслуживает присуждения степени доктора философии (PhD) по специальности 6D090200-«Туризм».

Научный консультант
Доктор PhD **Закирьянов Б.К.**

КАДРЛАР БӨЛІМІ
ОТДЕЛ КАДРОВ

Қолын:
Растаймын кадр бөлімі бастығы
Подпись:
Заверяю нач. ОК

6D090200 - «Туризм» мамандығы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін алу үшін Абдикаримова Мадина Нурбулатовнаның «Туристік кадрларды даярлауды жетілдірудің ұйымдастырушылық-педагогикалық шарттары» тақырыбындағы диссертациялық жұмысқа ғылыми кеңесшінің

ПІКІРІ

Зерттеу тақырыбының өзектілігі сыни ойлау қабілеті мен инновациялық қызметке қабілеті бар туризм индустриясы үшін жоғары білікті мамандарды даярлауда үнемі өсіп келе жатқан қажеттіліктен туындайды. Мұның бәрі авторға өзектілік қағидаттарына сәйкес келетін және жұмыстың зерттеу бөлігінде ашылатын қайшылықтарды тұжырымдауға мүмкіндік берді.

Қазақстан Республикасы алдына қоятын қазіргі заманғы міндеттер кәсіби бағдарлары ішкі және келу туризмін дамытуға мүдделілікпен анықталатын мамандарды даярлау сапасына негізделеді. Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті Н.Ә. Назарбаев «Қазақстанның үшінші жаңғыруы: жаһандық бәсекеге қабілеттілік» атты Қазақстан халқына жолдауында «Біздің міндетіміз – білім беруді экономикалық өсудің жаңа моделінің орталық буынына айналдыру екенін атап өтті. Оқу бағдарламаларын сыни ойлау қабілетін және ақпаратты өз бетінше іздеу дағдыларын дамытуға бағыттау қажет. Сонымен қатар, жоғары білім беру жүйесінің сапасына да ерекше назар аударылуда. Жоғары оқу орындарының кадрлық құрамына, материалдық-техникалық қамтамасыз етілу деңгейіне және білім беру бағдарламаларына қатысты бақылау мен талаптарды күшейту қажет» делінген. Осылайша, жоғары білім берудің халықаралық, сондай-ақ, өңірлік стандарттары мен қағидаттарын біріктіре отырып туристік кадрларды даярлау процесінің сапалы технологиясын қалыптастыру, туризм индустриясы кадрларын даярлау бойынша, бірегей, қазақстандық модель құруға және қазіргі қоғамдағы басым бағыттарға қол жеткізуге ықпал етуге мүмкіндік береді.

Қазіргі уақытта және болашақта туризм индустриясындағы кадрлармен қамтамасыз етуді басқарудың ұйымдастырушылық-педагогикалық жағдайларын жетілдіру, туризм индустриясы саласында қызмет көрсетудің өсуін реттеу және сапасын арттыру үшін нақты ұйымдастырушылық, экономикалық және әлеуметтік нысандар мен жүйелердің, басқарушылық шешімдердің тығыз өзара байланысын іздестіруге және қамтамасыз етуге бағытталуы тиіс.

Диссертанттың ұсынған жұмысы, оның кәсіби тәжірибесіне негізделген, зерттеу бағытын сапалы қалыптастыруға, сонымен қатар барлық қойылған

міндеттерді толық шешуге және диссертациялық жұмыстың қорытынды мақсатына қол жеткізуге мүмкіндік берді, атап айтқанда, Қазақстан Республикасының университеттік білім беру жүйесінде туристік кадрларды даярлау процесін жетілдіру үшін нақты, ұйымдастырушылық және педагогикалық жағдайлар жасалды.

Диссертант ұсынған жұмыс оның кәсіби тәжірибесіне негізделген, ол зерттеу бағытын сапалы қалыптастыруға, сондай-ақ барлық қойылған міндеттерді толығымен шешуге және диссертациялық жұмыстың қорытынды мақсатына қол жеткізуге мүмкіндік берді, атап айтқанда, Қазақстан Республикасының университеттік білім беру жүйесінде туристік кадрларды даярлау процесін жетілдіру үшін нақты, ұйымдастырушылық және педагогикалық жағдайлар жасалды.

Алынған нәтижелердің сенімділігі педагогика, туризм және кәсіби дайындық саласындағы шетелдік және қазақстандық зерттеушілердің ғылыми және әдістемелік әдебиеттерін сапалы талдаумен, осы бағыт бойынша Қазақстан Республикасының нормативтік-заңнамалық базасын терең зерделеумен, автордың алдына қойған міндеттердің бүкіл спектрін толық қамтитын ғылыми зерттеудің тиімді әдістерін таңдаумен, диссертациялық зерттеудің теориялық және практикалық маңыздылығымен, сондай-ақ, оң әсерімен негізделген, апробация негізінде зерттеу базасында, халықаралық конференцияларда сөз сөйлеу және беделді басылымдарда жариялау барысында тәжірибе жүзінде дәлелденген туристік білім беру саласына осы зерттеуді ұсынады.

Жұмыста келесі сенімді нәтижелер алынды:

- Туристік білім берудің теориялық және әдіснамалық негіздері, сондай-ақ туристік кадрларды даярлау процесін ұйымдастырудың классификациялық қағидаттары мен педагогикалық шарттары толық ашылған.

- Жұмыстың зерттеу бөлігі үшін негіз болған халықаралық (UNWTO. TedQual) және туризм индустриясы кадрларын даярлаудың аймақтық білім беру жүйесі зерттелген.

- Қазіргі жағдайға және жалпы білім беру мен туризмнің дамуына әсер ететін нормативтік-заңнамалық актілер терең талданды, олардың Қазақстан Республикасындағы туристік білім берудегі рөлі анықталды

- «Туризм» білім беру бағдарламасы бойынша Қазақстан Республикасының туризм индустриясында кадрлар даярлаудың білім беру процесін жетілдіру бойынша әдістемелік ұсынымдар әзірленді.

- Білім беру траекторияларын қалыптастыруға негізделген «Туризм» білім беру бағдарламасын құрудың авторлық әдістемесі ұсынылды, сондай-ақ, Қазақстан Республикасының үздіксіз білім беру моделі, туризм саласындағы

құзыретті-бағдарланған кәсіптік білім беру моделі, «Туризм» білім беру бағдарламасы бойынша оқыту траекториясын таңдау матрицасы, туризм индустриясы мамандарын даярлау процесіне кәсіби тұрғыдан келуде және «Туризм» сапалы білім беру бағдарламаларын әзірлеуде қажетті «Туризм» ББ құру мүмкіндіктерін айқындау матрицасы әзірленді.

- Қазақ спорт және туризм академиясы мысалында, туризм индустриясы үшін туристік кадрларды даярлаудың инновациялық жүйесінің нәтижелілік көрсеткіштері эксперименттік жолмен негізделген.

- Туризм индустриясы кадрларын даярлау процесін сүйемелдеудің оқу-әдістемелік құралдары тәжірибелік жолмен әзірленді және енгізілді.

Диссертантпен алынған зерттеу нәтижелері сапамен, зерттеудің барлық процестерін терең түсінумен, ішкі бірегейлікпен және қойылған міндеттерді шешудегі нақты дәйектілікпен сипатталады, бұл диссертацияны зерттеу авторының жоғары кәсібилігін көрсетеді. Зерттеу нәтижелері проблема бойынша халықаралық және өңірлік дереккөздерді нақты ғылыми-теориялық талдаумен, сапалы нәтижелер алуға, сондай-ақ, кәсіби қызметке енгізілген практикалық, ғылыми негізделген ұсынымдарды қалыптастыруға мүмкіндік берген қазіргі заманғы ғылыми-практикалық әдістерді пайдалана отырып, эксперименттік жұмыс жүргізумен расталды.

Жоғарыда айтылғандардың барлығы Абдикаримова Мадина Нурбулатовнаның «Туристік кадрларды даярлауды жетілдірудің ұйымдастырушылық-педагогикалық шарттары» тақырыбындағы диссертациялық зерттеуі 6D090200-«Туризм» мамандығы бойынша философия докторы (PhD) ғылыми дәрежесін алу үшін диссертацияларға қойылатын ғылыми талаптарға сәйкес келетінін көрсетеді, ал авторы 6D090200-«Туризм» мамандығы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін алуға лайық деп санауға мүмкіндік береді.

Ғылыми кеңесші
PhD докторы **Закирьянов Б.К.**

Екі мың жиырмасыншы жылғы он жетінші қарашасы

Мен, Қазақстан Республикасының Әділет Министрлігі тіркеу қызметі және құқықтық көмек көрсету комитетімен 01.08.2011 ж. берілген №0003428 мемлекеттік лицензиясының негізінде әрекет жасаушы Алматы қаласының нотариусы Абдирайимова Аида Ачиловна осы құжат мәтінінің орыс тілінен қазақ тіліне мен жасаған аудармасының дұрыстығын куәландырамын.

Тізілімде № 2155 тіркелді
Өндірілді: 3056 теңге

Нотариус ______________________

Семнадцатое ноября две тысячи двадцатого года

Я, Абдирайимова Аида Ачиловна, нотариус города Алматы, действующий на основании государственной лицензии за № 0003428, выданной «01» августа 2011г. Комитетом регистрационной службы и оказания правовой помощи Министерства юстиции РК, свидетельствую верность совершенного мною перевода данного текста документа с русского языка на казахский язык.

Зарегистрировано в реестре за №2155
Взыскано: 3056 тенге

Нотариус ______________________

6 (шесть) листов